

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆ

ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ

ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՎ
ՆԵՐՄՈՒԾԵԼՈՒ ԿԱՆՈՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

ԵՐԵՎԱՆ 2021

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆ**

ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ

**ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՎ ՆԵՐՄՈՒԾԵԼՈՒ
ԿԱՆՈՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ**

**(ԸՍՏ ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆԻ ԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԵՎ ՀԱՍՅԵԱԳՐԱԾ
ԲՈՂՈՔՆԵՐԻ)**

ԵՐԵՎԱՆ 2021

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ	4
1. Ի՞նչ արտոնություններ են նախատեսված անձնական օգտագործման ապրանքներ և ներմուծելիս	5
2. Ովքե՞ր կարող են օգտվել մաքսային վճարների արտոնություններից.....	5
3. Ո՞վ է ճանաչվում ՀՀ մշտական բնակության տեղափոխվող օտարերկրյա ֆիզիկական անձ	5
4. Ինչպե՞ս ստանալ ՀՀ մշտական բնակության տեղափոխման փաստի ճանաչումը հաստատող փաստաթուղթը.....	6
5. Ու՞մ է տրամադրվում ՀՀ մշտական բնակության տեղափոխման փաստի ճանաչումը հաստատող փաստաթուղթը.....	6
6. Ինչպե՞ս է որոշվում ՀՀ տարածքից անձի բացակայելու փաստը.....	6
7. Մշտական բնակության համար ՀՀ տեղափոխված անձ ճանաչող փաստաթուղթն ի՞նչ ժամկետում է տրամադրվում (մերժվում).....	6
8. Ի՞նչ արտոնություններ են նախատեսված ՀՀ-ում մշտական բնակության վայր ունեցող և ժամանակավորապես օտարերկրյա պետությունում բնակվող անձի համար	7
9. Ի՞նչ սահմանափակումներ են նախատեսված մաքսային վճարների արտոնություններից օգտվողների համար	7
10. Ու՞մ և ինչպե՞ս դիմել անձնական օգտագործման ապրանքների ներմուծման արտոնություններից օգտվելու համար	7
11. Ի՞նչ փաստաթղթեր և տեղեկություններ պետք է պարունակի մաքսային մարմին ներկայացվող դիմումը.....	8
12. Որո՞նք են արտոնությունից օգտվելու պայմանները	9
13. Ի՞նչ պահանջներ կարող են ներկայացվել մաքսային մարմին ներկայացվող փաստաթղթերի վերաբերյալ.....	9
14. Ի՞նչ ժամկետում է մաքսային մարմինը պատասխանում դիմումին	10
15. Ո՞ր դեպքում մաքսային մարմինը չի մերժում անձի դիմումը փաստաթղթերը թերի լինելու հիմքով	10
16. Ի՞նչ ժամկետում է մաքսային մարմինն տրամադրվում անձին ՀՀ տեղափոխված անձ ճանաչող փաստաթուղթը	10
17. Որո՞նք են ներմուծվող անձնական օգտագործման ապրանքների չափաքանակները.	10

18. Որո՞նք են ՀՀ մշտական բնակության վայր ունեցող և մինչև ՀՀ ժամանումը՝ առնվազն 12 ամիս օտարերկրյա պետությունում ժամանակավորապես բնակված ՀՀ ֆիզիկական անձանց կողմից ուղեկցվող և (կամ) չուղեկցվող ուղեբեռով ներմուծվող՝ 5000 եվրոն չգերազանցող արժեքով անձնական օգտագործման ապրանքների չափաքանակները	11
19. Ինչպե՞ս բողոքարկել պետական մարմնի կամ ծառայողի գործողությունները կամ անգործությունը	11
20. Պետական մարմնի ընդունած անհատական իրավական ակտի վարչական և դատական կարգով միաժամանակ բողոքարկումը	12
21. Ի՞նչ ժամկետներ են սահմանված պետական մարմնի ընդունած անհատական իրավական ակտը կամ ծառայողի գործողությունը և անգործությունը վարչական կարգով բողոքարկելու համար	12
22. Որո՞նք են անձի իրավունքները վարչական ակտի բողոքարկման ժամկետները բաց թողնելու դեպքում	12
23. Ի՞նչ ժամկետներ են սահմանված վարչական ակտի դատական կարգով բողոքարկման համար	13
24. Ո՞ր դեպքերում Մարդու իրավունքների պաշտպանը կքննարկի հարցը և ո՞վ կարող է դիմել Պաշտպանին	14

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետություն մշտական բնակության տեղափոխվող ճանաչված մի շարք ֆիզիկական անձանց անձնական օգտագործման ապրանքներ ներմուծելու համար օրենսդրությամբ նախատեսված են մաքսային վճարների արտոնություններ:

Մարդու իրավունքների պաշտպանին հասցեագրած բողոքները վկայում են, որ շատ դեպքերում Հայաստանի Հանրապետություն մշտական բնակության տեղափոխվող ճանաչված անձինք ծանոթ չեն նշված արտոնություններից օգտվելու իրենց իրավունքներին և ընթացակարգին: Նշվածի հետևանքով հաճախ խնդիրներ են ունենում այդ իրավունքներն իրացնելիս:

ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի դիտարկումների, ինչպես նաև Պաշտպանին հասցեագրված դիմումների և բողոքների ուսումնասիրության արդյունքում Պաշտպանի աշխատակազմը մշակել է սույն ուղեցույցը: Սույն ուղեցույցի նպատակն է բարձրացնել Հայաստանի Հանրապետություն բնակության տեղափոխվող անձանց իրազեկվածությունը անձնական օգտագործման ապրանքներ ներմուծելու գործընթացում:

Ուղեցույցում փորձ է արվել ներառել այն հարցերի պատասխանները, որոնք առավել հաճախ են բարձրացվում Պաշտպանին հասցեագրվող դիմումներում ու բողոքներում:

Հարցերի պատասխանները կազմելիս հիմք են ընդունվել համապատասխան իրավական ակտերի կարգավորումները:

1. Ի՞նչ արտոնություններ են նախատեսված անձնական օգտագործման ապրանքներ ՀՀ ներմուծելիս

Ֆիզիկական անձանց համար նախատեսված են անձնական օգտագործման ապրանքների ներմուծման համար սահմանված մաքսային վճարների արտոնություններ:

2. Ովքե՞ր կարող են օգտվել մաքսային վճարների արտոնություններից

Արտոնություններից կարող են օգտվել՝

1) ՀՀ տարածք մշտական բնակության տեղափոխվող ճանաչված օտարերկրյա ֆիզիկական անձինք.

2) փախստականի, հարկադիր տեղահանվածի կարգավիճակ ստացած օտարերկրյա ֆիզիկական անձինք.

3) մինչև ՀՀ ժամանումն առնվազն 12 ամիս օտարերկրյա պետությունում ժամանակավորապես բնակված ՀՀ ֆիզիկական անձինք.

4) ՀՀ կառավարության սահմանած գործունեության ոլորտներում ՀՀ-ում աշխատանքի թույլտվություն ստացած օտարերկրյա ֆիզիկական անձինք:

3. Ո՞վ է ճանաչվում ՀՀ մշտական բնակության տեղափոխվող օտարերկրյա ֆիզիկական անձ

ՀՀ մշտական բնակության տեղափոխվող օտարերկրյա ֆիզիկական անձ է ճանաչվում ՀՀ մշտական բնակության տեղափոխման փաստի ճանաչումը հաստատող փաստաթուղթ ունեցող անձը, ով ունի Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն, կամ Հայաստանի Հանրապետության հատուկ կացության կարգավիճակ, կամ Հայաստանի Հանրապետության մշտական (երկարաժամկետ) կացության կարգավիճակ, կամ միջազգային պայմանագրով սահմանված դեպքում դրանց հավասարեցված կարգավիճակ:

4. Ինչպե՞ս ստանալ ՀՀ մշտական բնակության տեղափոխման փաստի ճանաչումը հաստատող փաստաթուղթը

Փաստաթուղթը ստանալու համար անհրաժեշտ է դիմել ՀՀ ոստիկանության անձնագրային և վիզաների վարչություն:

5. Ու՞մ է տրամադրվում ՀՀ մշտական բնակության տեղափոխման փաստի ճանաչումը հաստատող փաստաթուղթը

Փաստաթուղթը տրամադրվում է այն ֆիզիկական անձին, ով այն ստանալու համար դիմելու օրվան նախորդող 1825 օր (մոտ 5 տարի) ժամանակահատվածում առնվազն 915 օր (մոտ 2.5 տարի) բացակայել է Հայաստանի Հանրապետությունից:

6. Ինչպե՞ս է որոշվում ՀՀ տարածքից անձի բացակայելու փաստը

ՀՀ տարածքում գտնվելու կամ ՀՀ տարածքից բացակայելու հանգամանքը և ժամանակահատվածը որոշում է ՀՀ ոստիկանության անձնագրային և վիզաների վարչությունը՝ տվյալ ֆիզիկական անձի վերաբերյալ ՀՀ պետական սահմանը հատելու տեղեկատվության հիման վրա:

7. Մշտական բնակության համար ՀՀ տեղափոխված անձ ճանաչող փաստաթուղթն ի՞նչ ժամկետում է տրամադրվում (մերժվում)

ՀՀ ոստիկանության անձնագրային և վիզաների վարչությունը ոչ ուշ, քան հինգ աշխատանքային օրվա ընթացքում տրամադրում է փաստաթուղթը կամ օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին չհամապատասխանելու դեպքում՝ նույն ժամկետում գրավոր մերժում է դրա տրամադրումը:

8. Ի՞նչ արտոնություններ են նախատեսված ՀՀ-ում մշտական բնակության վայր ունեցող և ժամանակավորապես օտարերկրյա պետությունում բնակվող անձի համար

ՀՀ-ում մշտական բնակության վայր ունեցող և ժամանակավորապես օտարերկրյա պետությունում բնակվող ՀՀ ֆիզիկական անձը կարող է առանց մաքսատուրքերի, հարկերի վճարման ուղեկցվող և (կամ) չուղեկցվող ուղեբեռով ՀՀ ներմուծել 5000 եվրոն չգերազանցող արժեքով անձնական օգտագործման ապրանքներ՝ բացառությամբ անձնական օգտագործման տրանսպորտային միջոցների և անձնական օգտագործման տրանսպորտային միջոցների թափափ:

Այս արտոնությունից անձը կարող է օգտվել, եթե նախքան ՀՀ ժամանելու օրվան նախորդող 420 օր տևողությամբ ժամանակահատվածում առնվազն 12 ամիս բնակվել է օտարերկրյա պետությունում:

Արտոնությունից անձը կարող է օգտվել 3 տարվա ընթացքում մեկ անգամ:

Արտոնության տրամադրման նպատակով անձը պարտավոր է ՀՀ ժամանելու օրվան հաջորդող 60 օրվա ընթացքում գրավոր դիմում ներկայացնել մաքսային մարմին՝ դիմումին կցելով օտարերկրյա պետությունում բնակվելու փաստը հաստատող փաստաթուղթ:

9. Ի՞նչ սահմանափակումներ են նախատեսված մաքսային վճարների արտոնություններից օգտվողների համար

ՀՀ մշտական բնակության տեղափոխվող անձինք չեն կարող միաժամանակ օգտվել մեկից ավելի արտոնությունից:

10. Ու՞մ և ինչպե՞ս դիմել անձնական օգտագործման ապրանքների ներմուծման արտոնություններից օգտվելու համար

ՀՀ մշտական բնակության տեղափոխված անձ ճանաչված օտարերկրյա ֆիզիկական անձը կամ փախստականի, հարկադիր տեղահանվածի կարգավիճակ ստացած օտարերկրյա ֆիզիկական անձը մաքսային մարմիններին պետք է հասցեագրի դիմում՝ թղթային կամ էլեկտրոնային եղանակով:

11. Ի՞նչ փաստաթղթեր և տեղեկություններ պետք է պարունակի մաքսային մարմնին ներկայացվող դիմումը

ՀՀ մշտական բնակության տեղափոխված անձ ճանաչված օտարերկրյա ֆիզիկական անձը կամ փախստականի, հարկադիր տեղահանվածի կարգավիճակ ստացած օտարերկրյա ֆիզիկական անձը դիմումին կցում է՝

1) Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն կամ ՀՀ հատուկ կամ մշտական (երկարաժամկետ) կացության կարգավիճակ կամ միջազգային պայմանագրով սահմանված դեպքում դրանց հավասարեցված կարգավիճակ ունենալու հանգամանքը հաստատող փաստաթուղթը՝ բացառությամբ փախստականի, հարկադիր տեղահանվածի կարգավիճակ ստացած օտարերկրյա ֆիզիկական անձանց.

2) օտարերկրյա ֆիզիկական անձին մշտական բնակության համար ՀՀ տեղափոխված անձի ճանաչումը հաստատող փաստաթուղթը կամ փախստականի, հարկադիր տեղահանվածի կարգավիճակը հաստատող փաստաթուղթը.

3) մինչև ՀՀ ժամանումն օտարերկրյա պետությունում ֆիզիկական անձի բնակության փաստը հաստատող փաստաթուղթը.

4) անձնական օգտագործման ապրանքների հայտարարագրման ժամանակ պահանջվող փաստաթղթերը.

5) ներմուծվող անձնական օգտագործման տրանսպորտային միջոցի ֆիզիկական անձի անունով գրանցման և սեփականության փաստը հաստատող փաստաթուղթը՝ տրված օտարերկրյա պետության լիազոր մարմնի կողմից.

6) տեղեկություններ ՀՀ ներմուծված անձնական օգտագործման ապրանքների անվանման, քաշի և քանակի վերաբերյալ:

12. Որո՞նք են արտոնությունից օգտվելու պայմանները

«Վճարական բնակության տեղափոխվող ճանաչված կամ փախստականի, հարկադիր տեղահանվածի կարգավիճակ ստացած օտարերկրյա ֆիզիկական անձինք արտոնությամբ իրենց անձնական օգտագործման ապրանքները կարող են ներմուծել հետևյալ պայմանների միաժամանակյա ապահովման դեպքում՝

1) նախորդ բնակության երկրից ԵՏՄ մաքսային տարածք ներմուծումը պետք է իրականացվի ոչ ուշ, քան 18 ամսվա ընթացքում: Նշված ժամկետը հաշվարկվում է մշտական բնակության համար «Վ տեղափոխված անձ ճանաչելու փաստը հաստատող կամ «Վ-ում փախստականի, հարկադիր տեղահանված անձի կարգավիճակ ստանալու փաստը հաստատող փաստաթղթի տրման օրվանից.

2) անձն անձնական օգտագործման ապրանքները ձեռք է բերել՝ մինչև մշտական բնակության փաստը հաստատող փաստաթղթի տրամադրումը:

Նախկին բնակության երկրում անձնական օգտագործման տրանսպորտային, մոտոտրանսպորտային միջոցներն առնվազն 6 ամիս հաշվառված են եղել և հանդիսացել են տվյալ անձի սեփականությունը՝ մինչև մշտական բնակության փաստը հաստատող փաստաթղթի տրման օրը.

3) նախկինում անձը նշված արտոնությունից չի օգտվել.

4) անձնական օգտագործման ապրանքները չեն գերազանցում «Վ կառավարության սահմանած չափաքանակները:

13. Ի՞նչ պահանջներ կարող են ներկայացվել մաքսային մարմնին ներկայացվող փաստաթղթերի վերաբերյալ

Փաստաթղթերն օտար լեզվով ներկայացնելու դեպքում, մաքսային մարմնի պահանջով, դիմումատուն պարտավոր է ներկայացնել նաև դրանց՝ օրենքով սահմանված կարգով կատարված հայերեն թարգմանությունները:

14. Ի՞նչ ժամկետում է մաքսային մարմինը պատասխանում դիմումին

Մաքսային մարմինն անձի դիմումը ստանալուց հետո, 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում, թույլատրում կամ մերժում է անձնական օգտագործման ապրանքների՝ առանց մաքսային վճարների վճարման հայտարարագրումը:

Անձի դիմումի մերժման դեպքում մաքսային մարմինը նշում է մերժման պատճառը:

15. Ո՞ր դեպքում մաքսային մարմինը չի մերժում անձի դիմումը փաստաթղթերը թերի լինելու հիմքով

Եթե մաքսային մարմինն ներկայացված դիմումում բացակայում է մշտական բնակության փաստի ճանաչումը հաստատող փաստաթուղթը, ապա ոչ ուշ, քան 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում մաքսային մարմինը դիմում է ՀՀ ոստիկանության անձնագրային և վիզաների վարչություն՝ այն մաքսային մարմինն ուղարկելու նպատակով:

16. Ի՞նչ ժամկետում է մաքսային մարմինն տրամադրվում անձին ՀՀ տեղափոխված անձ ճանաչող փաստաթուղթը

ՀՀ ոստիկանության անձնագրային և վիզաների վարչությունը 4 աշխատանքային օրվա ընթացքում տրամադրում է օտարերկրյա ֆիզիկական անձին մշտական բնակության համար ՀՀ տեղափոխված անձ ճանաչող փաստաթուղթը կամ նույն ժամկետում մերժում է դրա տրամադրումը:

17. Որո՞նք են ներմուծվող անձնական օգտագործման ապրանքների չափաքանակները

Սույն ուղեցույցի 2-րդ կետի 1-ին և 2-րդ ենթակետերում նշված անձանց թույլատրվում է ներմուծել՝

1) կենցաղային և անձնական օգտագործման օգտագործված սարքեր՝ յուրաքանչյուր տեսակից 3 հատ.

2) օգտագործված կահույք՝ յուրաքանչյուր տեսակից մեկ լրակազմ.

3) անձնական գործածության օգտագործված իրեր և այլ տնային օգտագործված գույք՝ առանց քանակային սահմանափակումների.

4) անձնական օգտագործման տրանսպորտային միջոց հանդիսացող ավտոտրանսպորտային և մոտոտրանսպորտային միջոցներ, դրանց կցորդներ՝ յուրաքանչյուր տեսակից մեկ միավորից ոչ ավելի քանակությամբ:

18. Որո՞նք են ՀՀ մշտական բնակության վայր ունեցող և մինչև ՀՀ ժամանումը՝ առնվազն 12 ամիս օտարերկրյա պետությունում ժամանակավորապես բնակված ՀՀ ֆիզիկական անձանց կողմից ուղեկցվող և (կամ) չուղեկցվող ուղեբեռով ներմուծվող՝ 5000 եվրոն չգերազանցող արժեքով անձնական օգտագործման ապրանքների չափաքանակները

Նշված անձանց թույլատրվում է ներմուծել՝

1) կենցաղային և անձնական օգտագործման սարքեր՝ յուրաքանչյուր տեսակից 2 հատ.

2) անձնական գործածության իրեր՝ յուրաքանչյուր տեսակից 10 հատ.

3) այլ տնային գույք՝ յուրաքանչյուր տեսակից 6 հատ:

19. Ինչպե՞ս բողոքարկել պետական մարմնի կամ ծառայողի գործողությունները կամ անգործությունը

Պետական մարմնի կամ ծառայողի գործողությունները կամ անգործությունը կարող են բողոքարկվել վարչական կարգով (վերադաս մարմնին) կամ դատարան:

20. Պետական մարմնի ընդունած անհատական իրավական ակտի վարչական և դատական կարգով միաժամանակ բողոքարկումը

Եթե ակտը բողոքարկվել է վարչական և դատական կարգով միաժամանակ, ապա բողոքը ենթակա է դատական քննության, որի դեպքում վարչական մարմնում հարուցված վարույթը կարճվում է:

21. Ի՞նչ ժամկետներ են սահմանված պետական մարմնի ընդունած անհատական իրավական ակտը կամ ծառայողի գործողությունը և անգործությունը վարչական կարգով բողոքարկելու համար

Վարչական բողոքը կարող է բերվել՝

- 1) վարչական ակտն ուժի մեջ մտնելու օրվանից 2 ամսվա ընթացքում.
- 2) վարչական մարմնի կողմից գործողություն կատարելու օրվանից մեկ ամսվա ընթացքում.
- 3) վարչական մարմնի կողմից անգործություն ցուցաբերելու օրվանից 2 ամսվա ընթացքում.
- 4) գրավոր վարչական ակտում դրա բողոքարկման ժամկետը նշված չլինելու դեպքում՝ վարչական ակտի ուժի մեջ մտնելու օրվանից մեկ տարվա ընթացքում:

22. Որո՞նք են անձի իրավունքները վարչական ակտի բողոքարկման ժամկետները բաց թողնելու դեպքում

Վարչական ակտի բողոքարկման ժամկետները բաց թողնելուց հետո ակտը դառնում է անբողոքարկելի: Բողոքարկման ժամկետը կարող է վերականգնվել հարգելի պատճառով բաց թողնվելու դեպքում:

Բողոքարկման ժամկետի բաց թողնելը հարգելի համարելու հանգամանք կարող է դառնալ վարույթի մասնակցից անկախ պատճառներով բողոքարկման ժամկետը բաց թողնելը:

Բողոքարկման ժամկետը բաց թողնելու պատճառը (պատճառներ) վերացնելուց հետո վարույթի մասնակիցը կարող է բողոք ներկայացնել 15 օրվա ընթացքում՝ նշելով ժամկետը բաց թողնելու պատճառը (պատճառներ): Վարչական մարմինը, որի վարույթում է գտնվում վարչական բողոքը, վերականգնում է բաց թողնված ժամկետը և բողոքն ըստ էության քննարկում և լուծում է, եթե բողոքով կամ բողոքի քննարկման ընթացքում հիմնավորվում է բողոք բերողից անկախ պատճառներով (նրա մեղքի բացակայությամբ) բողոքարկման ժամկետը բաց թողնելու հանգամանքը:

Բողոքարկման ժամկետը լրանալուց մեկ տարի անցնելուց հետո վարույթի մասնակիցը կորցնում է բողոքարկման ժամկետը հարգելի պատճառներով բաց թողնելու հիմնավորմամբ բողոք բերելու իրավունքը, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ բողոք բերելու ժամկետը բաց թողնելը կապված է անհաղթահարելի ուժի առաջացրած հետևանքների հետ:

23. Ի՞նչ ժամկետներ են սահմանված վարչական ակտի դատական կարգով բողոքարկման համար

Հայրը վարչական դատարան կարող է ներկայացվել՝

1) վիճարկման հայցի դեպքում՝ երկամսյա ժամկետում՝ վարչական ակտի ուժի մեջ մտնելու պահից.

2) պարտավորեցման հայցի դեպքում՝ երկամսյա ժամկետում՝ վարչական ակտի ընդունումը մերժելու մասին իրազեկվելու պահից.

3) գործողության կատարման հայցի դեպքում՝

ա. մեկամսյա ժամկետում՝ վարչական մարմնի կողմից գործողության կատարումը մերժելու մասին իրազեկվելու պահից.

բ. երկամսյա ժամկետում այն պահից, երբ լրացել է հայցվող գործողության կատարման համար սահմանված ժամկետը.

գ. եռամսյա ժամկետում այն պահից, երբ դիմում է ներկայացվել հայցվող գործողությունը կատարելու համար, եթե առկա չեն սույն կետի «ա» և «բ» ենթակետերով նախատեսված դեպքերը.

4) ճանաչման հայցի դեպքում՝

ա. անկախ ժամկետից՝ ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 69-րդ հոդվածի 2-րդ մասում նշված գործերով.

բ. 5 տարվա ընթացքում՝ վարչական ակտն ուժը կորցնելու, գործողության կամ անգործության սպառվելու պահից՝ ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 69-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված գործերով.

գ. 5 տարվա ընթացքում՝ իրավահարաբերության ծագման կամ դադարման պահից՝ ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 69-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված գործերով:

24. Ո՞ր դեպքերում Մարդու իրավունքների պաշտպանը կքննարկի հարցը և ո՞վ կարող է դիմել Պաշտպանին

Պաշտպանը բողոքի առկայության դեպքում կամ սեփական նախաձեռնությամբ քննարկում է պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների ու պաշտոնատար անձանց, ինչպես նաև պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների պատվիրակած լիազորություններն իրականացնող կազմակերպությունների կողմից Սահմանադրությամբ և օրենքներով ամրագրված՝ մարդու իրավունքների և ազատությունների խախտումները Պաշտպանին դիմելու իրավունք ունի յուրաքանչյուր ֆիզիկական և իրավաբանական անձ:

Բողոքը պետք է Պաշտպանին ներկայացվի մեկ տարվա ընթացքում այն օրվանից, երբ դիմողն իմացել է կամ պետք է իմացած լիներ իր իրավունքների կամ ազատությունների ենթադրյալ խախտման մասին: Բողոքը ներկայացվում է գրավոր կամ բանավոր ձևով:

Գրավոր՝ փոստով կամ Պաշտպանի աշխատակազմ դիմում անձամբ հանձնելով (ք. Երևան, Պուշկինի 56ա), էլեկտրոնային փոստով (ombuds@ombuds.am), Պաշտպանին կամ նրա աշխատակազմի իրավասու ներկայացուցչին դիմումն առձեռն հանձնելով: Բանավոր՝ Պաշտպանի աշխատակազմի իրավասու ներկայացուցչին անձամբ հայտնելով, աշխատակազմ զանգահարելով (+374 10 537651 կամ +374 43506116), անվճար 116 թեժ գծին զանգելով:

Պաշտպանին ներկայացվող բողոքների համար պետական տուրք չի գանձվում:

Բողոքը պետք է լինի ստորագրված՝ ներառելով բողոք ներկայացնող անձի ազգանունը, անունը, բնակության վայրը (հասցեն) կամ իրավաբանական անձի անվանումը, գտնվելու վայրը և հետադարձ կապի վերաբերյալ տվյալներ:

Բողոքը ստանալուց և հաշվառելուց անմիջապես հետո Պաշտպանի սահմանած կարգով իրականացվում է բողոքի ուսումնասիրություն, որի հիման վրա Պաշտպանը կայացնում է օրենքով նախատեսված որոշումներից մեկը:

